

Svetovni dan zdravja - 7. april 1960

„Izkoreninimo malarijo! - bocheni poziv vsemu svetu“

Poldruga milijarda dinarjev za izkorenitev malarije v Jugoslaviji

Miro Jeršič

Večina evropskih držav je z velikimi materialnimi sredstvi in obsežnim delom zdravstvene službe odpravila malarijo s svojih ozemelj. Med evropskimi državami, ki so se pridružile akciji Svetovne zdravstvene organizacije za dokončno izkorenitev malarije, je tudi Jugoslavija. Pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije se je Jugoslavija priključila skupnim naporom naših sosedov Romunije, Bolgarije, Turčije, Grčije in Albanije in sklenila s SZO poseben sporazum, na podlagi katerega se odvija načrtno delo za uničenje prenašalcev malarije in preprečitev novih obolenj.

Pred drugo svetovno vojno je bila v Jugoslaviji malarija še zelo razširjena, najbolj v Makedoniji. Število bolnikov v predvojni Jugoslaviji se je gibalo letno med 800 000 do 1 200 000. V posameznih krajih Makedonije je letno obolevalo prav vse prebivalstvo, vasi, kjer je obolevalo nad 30 % prebivalcev za malarijo vsako leto, pa je bilo mnogo.

Načrtno delo za preprečevanje malarije se je pričelo v letu 1947 v vseh krajih, kjer je bila ta bolezen razširjena. Predvsem so začeli sistematično zapraševati vse stavbe z DDT pripravkom po dvakrat na leto v času, ko se razmnožujejo komarji. Uspehi so se naglo pokazali in v letu 1951 smo imeli v Jugoslaviji le še 865 primerov obolenj za malarijo. Zaradi naglega upadanja malaričnih obolenj pa se je prenašalstvo opuščalo zapraševanje, ki uničuje prenašalce bolezni. Površine, kjer so redno zapraševali stavbe, so bile preveč zmanjšane in tako je zdravstvena služba v letu 1956 zopet zabeležila 3240 obolenj za malarijo: v Črni gori, v Srbiji, na Kosmetu in v Makedoniji. V Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji pa je bilo samo nekaj primerov, a še te so zanesli iz drugih okuženih krajev.

Izkušnje pa so pokazale pri nas in v drugih državah jugovzhodne Evrope, kjer je še malarija, da obvezno prijavljanje te bolezni in ugotavljanje razširjenosti obolenj po bolnicah, dispanzerjih in v drugih ambulantnih zavodih ne daje zadosti jasne slike o stanju malarije. Treba je ugotoviti prav vsa žarišča, iz katerih se bolezen širi, in je zato potrebno organizirano delo od vasi do vasi, jemanje in pregled krvi ter zdravljenje vseh obolelih. Razen tega je za preprečevanje obolenj treba vsem ogroženim osebam dajati tudi zdravila, ki so se začela izdelovati prav v zadnjem času.

Istočasno pa se mora skozi več let nadaljevati stalno zapraševanje vseh stavb na ogroženem ozemlju vsaj enkrat na leto, s sredstvi, ki uničujejo prenašalce malarije, predvsem z diditijem.

V sporazumu, ki ga je leta 1956 naša država sklenila s Svetovno zdravstveno organizacijo, se je obvezala, da bo v letih 1959 do 1962 izvedla program za popolno uničenje malarije in da bo za to pomembno delo dala na razpolago 1 milijardo 463 milijonov dinarjev. Po tem sporazumu, ki se že izvaja, je v Jugoslaviji načrtno delo za uničenje malarije zajelo nad 50 tisoč km² in nad 2 244 000 prebivalcev. Območje, kjer sistematično zaprašujejo vse stavbe z insekticidi, ki imajo rezidualni učinek, obsega vso Makedonijo, pretežni del Kosmeta, nekaj občin v Srbiji ter predele okrog Skadrskega jezera in ob Spodnji Neretvi.

V letu 1959 je bilo pripravljeno vse, kar je za tako delo potrebno: mobilizacija strokovnih delavcev, oprema vseh zdravstvenih središč, od koder se delo vodi, priprava materiala za zapraševanje, laboratorijske preiskave za zdravljenje in za preprečevanje obolenj v ogroženih krajih, priprava vozil za številne ekipe, ki delajo na malarijskem ozemlju. Strokovne svetovalce je dala na razpolago Svetovna zdravstvena organizacija, ki posreduje tudi dobavo transportnih sredstev in nekatere tehnične opreme ter je oskrbela tudi pet štipendij za strokovno izpopolnitev tehničnega osebja, ki vodi vsa ta dela.

Kdorkoli oboli za malarijo ali je na sumu, da jo ima, vsakomur jemljejo kri, ki se mikroskopsko pregleduje. Zdravljenje vseh bolnikov je brezplačno, brezplačna so tudi sredstva za preprečevanje obolenja v krajih, ki so še močno malarični. Organizacija vsega tega dela, stalna redna oskrba z opremo in sredstvi zahteva mnogo naporov od zdravstvenih in tehničnih delavcev. Vendar je spričo sedanjih sredstev in pa metod dela zagotovljen tudi uspeh. Zato bodo ta velika denarna sredstva in organizacijski naporji tudi gospodarsko dobro naloženi, saj pomeni stalna vsakoletna izguba narodnega dohodka zaradi malaričnih obolenj v teh krajih večjo škodo, kot bodo sredstva, ki jih bomo dali v štirih letih za končno uničenje malarije.

Z izpolnitvijo programa za popolno izkorenitev malarije se bo Jugoslavija pridružila skupnim mednarodnim naporom, da se 686 milijonov prebivalcev Evrope zaščiti pred malarijo za vedno. Na ta način se Jugoslavija tudi najlepše vključuje v letošnjo proslavo 7. aprila — Svetovnega dne zdravja, ki se v l. 1960 praznuje pod geslom »Izkoreninimo malarijo! — borbeni poziv vsemu svetu.«

Mnogo se danes p
spermatocidni pasti in
za kontracepcijo je do
RKS se je pridružil t
pozvali naše članstvo,
nismo dosegli kaj pose
potrebno. Razumljivo,
objektivnih težav, od v

acepciji, o genofragmi, o
četja otroka. Propaganda
le počasi utira pot. Tudi
njem občnem zboru smo
poročilih sodeč pa doslej
e, kjer bi bilo to najbolj
avlja po robu cela kopica
odkritega odpora nekega

* V dneh od 15. do 21. februarja letos je Glavni odbor RKS za vodilne člane Rdečega križa priredil na Bledu seminar. Zaradi aktualnosti objavljamo poročilo, ki ga je avtor imel na tem seminarju dne 18. II. t. l. — Op. ur.